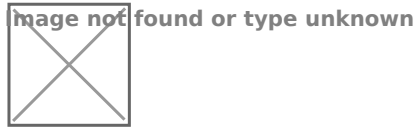

Patriarhul Daniel: Pictorii bisericești, vestitori ai luminii celei neînserate

Preafericitul Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, a vorbit în deschiderea Conferinței Naționale Unitate dogmatică și specific național în pictura bisericească. Evenimentul a început marți la Palatul Patriarhiei din Capitală.

Patriarhul României a explicat scopul acestei serii de conferințe anuale dedicate artei sacre în Biserica Ortodoxă Română: să ofere inspirație și călăuzire pentru artiștii care împodobesc sfintele lăcașuri și să contribuie la conservarea patrimoniului și a tezaurului tradiției în arta bisericească.

„Arta bisericească nu constituie o «limbă moartă», ci ea ne vorbește limba vie a credinței noastre, exprimată prin formă, culoare, piatră, lemn sau marmură, prin întrupări materiale ale evlaviei cu care credincioșii ortodocși au adus, generație după generație, slavă lui Dumnezeu”, a afirmat Preafericirea Sa.

Iar pictorii bisericești „contribuie prin lucrarea lor la afirmarea Bisericii ca Biserică mărturisitoare, fiind vestitori ai luminii celei neînserate, ai păcii, bucuriei și slavei Împărăției Cerurilor”.

Text integral:

Mărturisirea credinței ortodoxe prin arta bisericească

Ne întrunim astăzi în Aula Magna Teoctist Patriarhul a Palatului Patriarhiei, pentru lucrările celei de-a XI-a ediții a Conferinței Naționale Unitate dogmatică și specific național în pictura bisericească, organizată de Patriarhia Română, prin intermediul Sectorului Cultură, Pictură și Restaurare, Componenta Pictură, Comisia de Pictură Bisericească.

Ca în fiecare an, acest eveniment reunește preoți, specialiști atestați de Ministerul Culturii și autorizați de către Comisia de Pictură Bisericească, specialiști consacrați în diferite domenii ale artei bisericești (restauratori, sculptori, vitraliști, arhitecți, istorici de artă etc.), profesori și studenți din cadrul facultăților de profil, precum și numeroase persoane interesate de pictura și de arhitectura eclezială ori de patrimoniul național bisericesc.

Conferința din acest an își propune ca temă Programele iconografice, spațiul liturgic și metodele de restaurare: abordări actuale, pentru a răspunde dintr-o perspectivă interdisciplinară (istorică, teologică și artistică) unor necesități practice din domeniul picturii și restaurării bisericești și pentru a evidenția importanța funcției liturgico-dogmatice a patrimoniului religios.

De asemenea, evenimentul urmărește punerea în dialog a membrilor breslei pictorilor bisericești și restauratorilor, a cercetătorilor și a reprezentanților administrației bisericești centrale, având drept rezultat implicarea lor activă în conservarea, promovarea și îmbogățirea patrimoniului național bisericesc.

Prin temele abordate și prin metodologia propusă, actuala ediție a conferinței vine în continuarea firească a demersurilor întreprinse în edițiile anilor precedenți (2021, 2022 și 2023), care au pus bazele realizării Îndrumătorului iconografic pentru pictorii bisericești și pentru slujitorii sfintelor altare și Normativului pentru restaurarea patrimoniului bisericesc aflat în cult, proiecte aflate în continuare pe agenda de lucru a Comisiei de Pictură Bisericească.

Arta bisericească nu constituie o „limbă moartă”, ci ea ne vorbește limba vie a credinței noastre, exprimată prin formă, culoare, piatră, lemn sau marmură, prin întruchipări materiale ale evlaviei cu care credincioșii ortodocși au adus, generație după generație, slavă lui Dumnezeu.

Fiind parte integrantă din Liturghia și din lucrarea misionară a Bisericii, iconografia nu este doar o artă decorativă, pedagogică sau estetică, ci, în primul rând, o mărturisire vizuală a adevărului de credință privind Înomenirea sau Întruparea Cuvântului veșnic al lui Dumnezeu și în același timp o chemare la rugăciune, ajungând astfel la comuniunea spirituală cu El și cu persoanele sfinte reprezentate în icoane.

Potrivit Sfântului Gherman, patriarhul Constantinopolului, „Biserica este un cer pământesc în care locuiește și Se plimbă Dumnezeu cel ceresc” [1], iar cultul ortodox rezumă experiența liturgică a tainei Bisericii. În lăcașul de cult, „formele arhitecturale, frescele, icoanele, obiectele de cult, nu sunt puse alături pur și

simplic, ca obiectele unui muzeu, ci, asemeni mădurelor unui trup, trăiesc într-o aceeași tainică viață, sunt integrate misterului liturgic” [2].

În acest an, declarat de către Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române drept Anul omagial al pastorației și îngrijirii bolnavilor și Anul comemorativ al tuturor sfinților tămăduitori fără de arginți, suntem chemați să ne reamintim faptul că sfinții taumaturgi, ca membre ale Trupului tainic al lui Hristos, îl fac cunoscut lumii pe Domnul Iisus Hristos ca fiind Doctorul cel Mare, care le-a dăruit și lor darul vindecărilor.

Diversele vindecări săvârșite de sfinți în lume sunt recunoscute ca fiind manifestările unui har deosebit pe care îl primesc în dar de la Dumnezeu și îl oferă mai departe, tot ca dar. Pe aceștia credincioșii au ajuns să-i venereze ca vindecători minunați, iar alții au fost incluși în categoria sfinților tămăduitori datorită vindecărilor minunate săvârșite după moartea lor, prin puterea harului dăruit de Dumnezeu sfintelor moaște.

Într-o lume în care omul se închină tot mai mult în propria lui individualitate, văzându-se doar pe el și nevoile lui, Biserica se roagă pentru întreaga umanitate și în mod deosebit pentru cei ce suferă. Filantropia Bisericii lui Hristos a fost dintotdeauna una slujitoare, vindecătoare și sfințitoare.

Prezența iubitoare a Domnului Iisus Hristos, prin Sfântul Duh, în creștinii care se împărtășesc euha-ristic cu El, face legătura între Filantropia divină a Preasfintei Treimi și fi-lantropia eclesială și socială a creștinilor.

În contextul societății moderne, filantropia sau opera caritabilă a Bisericii nu trebuie să fie o modă, ci modul însuși al existenței misionare a Bisericii în lume, icoana dinamică a Filantropiei divine. La rândul lor pictorii bisericești, care nu sunt simpli artiști sau meșteșugari, simpli cunoscători ai unor tehnici artistice, înzestrați cu mai mult sau mai puțin talent, contribuie prin lucrarea lor la afirmarea Bisericii ca Biserică mărturisitoare, fiind vestitori ai luminii celei neînserate, ai păcii, bucuriei și slavei Împărăției Cerurilor.

Deschidem astăzi a XI-a ediție a Conferinței Naționale Unitate dogmatică și specific național în pictura bisericească, eveniment inaugurat în anul 2012, și care de atunci s-a bucurat de o participare și de o popularitate crescândă.

Desfășurată pe parcursul zilelor de 12 și 13 noiembrie 2024, ea cuprinde, pe lângă sesiunea de deschidere, trei secțiuni și anume: secțiunea Pictură bisericească, cu tema: „Programe iconografice: perspective istorice și valorificări contemporane”; secțiunea Restaurare, arhitectură și obiect liturgic, cu tema „Restaurarea și

valorizarea tradiției Bisericii”; secțiunea Normative și îndrumător iconografic, cu tematica: „Liturghie, iconografie, canon. Prezentări și dialog cu membrii Comisiei de Pictură Bisericească”.

Prin subiectele alese și prin participarea la dezbaterile tematice și la discuțiile generate de fiecare secțiune în parte, comunicările științifice de anul acesta vor încerca pe de-o parte să propună modele practice, aplicabile în situații concrete, iar pe de altă parte să aibă o contribuție în alcătuirea programelor iconografice ale noilor lăcașuri de cult, respectiv în alcătuirea proiectelor de restaurare a picturii acestora.

În încheierea sesiunii de deschidere va avea loc lansarea volumului Programele iconografice și metodele de restaurare în arta bisericească actuală, publicat de Editura Basilica a Patriarhiei Române, volum ce reunește lucrările științifice susținute în cadrul ediției din anul precedent (2023).

Ca un element de noutate, anul acesta în sesiunea de deschidere, va avea loc și lansarea filmului documentar „Iconografia Altarului Catedralei Naționale”, realizat de Trinitas TV. Filmul explorează în detaliu procesul complex al elaborării picturii în mozaic la altarul Catedralei Naționale din București, lucrare monumentală cu caracter unic în istoria artei bisericești din România, veritabil reper pentru viitoarele ansambluri în mozaic de la noi din țară.

Este evidențiată munca excepțională a echipelor de pictori, ingineri și specialiști care au contribuit la această remarcabilă operă. Înregistrând și diseminând cunoștințele și expertiza acumulată, documentarul constituie totodată și o resursă educațională esențială pentru toți cei care activează în domeniul picturii bisericești.

Felicităm pe organizatori și binecuvântăm pe toți participanții, nădăjduind că și această ediție a Conferinței Naționale Unitate dogmatică și specific național în pictura bisericească va reprezenta un puternic stimulent al misiunii Bisericii Ortodoxe Române în ceea ce privește conservarea și punerea în valoare a prețiosului său patrimoniu eclezial – adevărat tezaur sacru moștenit de la înaintași, care trebuie conservat, îmbogățit și transmis cu talent și efort, cu multă responsabilitate și cu bucuria realizării comuniunii între generații.

† DANIEL

Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române

Note

[1] Sfântul Gherman, arhiepiscopul Constantinopolului (†733), „Relatare și viziune mistică despre biserică și Liturghie”, în: Diac. Ioan I. Ică jr., De la Dionisie

Areopagitul la Simeon al Tesalonicului-integrala comentariilor liturgice bizantine. Studii și texte, Ed. Deisis, Sibiu, 2011, p. 257.

[2] Paul Evdokimov, Arta icoanei. O teologie a frumuseții, trad. de Grigore și Petru Moga, Ed. Sophia, București, 2014, p. 155.

Foto credit: Basilica.ro / Mircea Florescu

basilica.ro